

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobce: **M. H.**, narozený dne X
bytem X

zastoupený advokátkou Mgr. et. Mgr. Alenou Vlachovou
sídlem Husova 242/9, 110 00 Praha 1

proti
žalované:

Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 12. 2023, č. j. MPSV-2023/259612-911,
rozhodnutí ze dne 11. 12. 2023, č. j. MPSV-2023/259617-911, a rozhodnutí ze dne 11. 12.
2023, č. j. MPSV-2023/259629-911,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 11. 12. 2023, sp. zn. SZ/MPSV-2023/233261-911, č. j. MPSV-2023/259612-911, se zrušuje a vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 11. 12. 2023, sp. zn. SZ/MPSV-2023/233256-911, č. j. MPSV-2023/259617-911, se zrušuje a vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 11. 12. 2023, sp. zn. SZ/MPSV-2023/233255-911, č. j. MPSV-2023/259629-911, se zrušuje a vrací žalovanému k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

- IV. Rozhodnutí Úřadu práce České republiky - krajské pobočky pro hlavní město Prahu ze dne 13. 10. 2023, č. j. 1662697/23/AB, se zrušuje.
- V. Rozhodnutí Úřadu práce České republiky - krajské pobočky pro hlavní město Prahu ze dne 13. 10. 2023, č. j. 1662599/23/AB, se zrušuje.
- VI. Rozhodnutí Úřadu práce České republiky - krajské pobočky pro hlavní město Prahu ze dne 13. 10. 2023, č. j. 1662426/23/AB, se zrušuje.
- VII. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 4 719 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze domáhal zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadená rozhodnutí“), kterými žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutím Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hl. m. Prahu (dále jen „správní orgán I. stupně“ nebo „úřad práce“) ze dne 13. 10. 2023, č. j. 1662697/23/AB, ze dne 13. 10. 2023, č. j. 1662599/23/AB, a ze dne 13. 10. 2023, č. j. 1662426/23/AB (dále jen „rozhodnutí o povinnosti vrátit příspěvky“).
2. Prvostupňovými rozhodnutími bylo rozhodnuto o povinnosti vrátit příspěvky na zvláštní pomůcky – digitální zápisník pro zrakově postižené s hlasovým výstupem nebo braillovým displejem ve výši 49 704 Kč (sp. zn. 11375-15-AB), elektronická komunikační pomůcka pro nevidomé a hluchoslepy ve výši 28 706 Kč (sp. zn. 15701-15-AB) a digitální čtecí přístroj pro nevidomé s hlasovým výstupem ve výši 97 804 Kč (sp. zn. 15715-15-AB) a o povinnosti vrátit uvedené přeplatky na účet úřadu práce.

II. Žalobní body

3. Žalobce namítal, že žalovaný nesprávně posoudil aplikovatelnost § 28 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 329/2011 Sb.“), resp. otázky, zda povinnost vrátit příspěvky na zvláštní pomůcku zanikla uplynutím času. Dle žalobce zanikl nárok státu prekluzí dne 24. 6. 2018 dle ustanovení § 28 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb., tj. uplynutím 3 let ode dne jeho vyplacení. Žalovaný se s těmito argumenty vůbec nevypořádal.
4. Zákon č. 329/2011 Sb. upravuje dva druhy dávek pro osoby se zdravotním postižením: 1) příspěvek na mobilitu a 2) příspěvek na zvláštní pomůcku. Hlava IV části první obsahuje společná ustanovení vztahující se jak k příspěvku na mobilitu, tak k příspěvku na zvláštní pomůcku. Systematickým výkladem zákona č. 329/2011 Sb. je nutné dospět k závěru, že jeho ustanovení § 28 je nutné aplikovat i na případy, kdy je oprávněná osoba povinna vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku dle § 12 téhož zákona. V této souvislosti žalobce odkázal na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 12. 2016, č. j. 16 Ad 52/2016-109. Z odůvodnění tohoto rozsudku je evidentní, že správní orgán I. stupně a

žalovaný považují ustanovení § 28 zákona č. 329/2011 Sb. za aplikovatelné i na řízení dle § 12 téhož zákona.

5. Dále žalobce odkázal na nálezní pléna Ústavního soudu ze dne 15. 9. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 18/14, dle něhož ze zásady právní jistoty plyne nutnost, aby zásahy veřejné moci do soukromé sféry jednotlivce byly v zásadě vždy limitovány během času. Žalobce poukázal i na nálezní Ústavního soudu ze dne 5. 8. 2010, sp. zn. II. ÚS 3168/09, dle něhož přílišný formalismus při výkladu právních norem vedoucí k extrémně nespravedlivému závěru znamená porušení základních práv. Také odkázal na nálezní Ústavního soudu ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, podle kterého orgán veřejné moci „*není absolutně vázán doslovným zněním zákonného ustanovení, nýbrž se od něj musí odchýlit v případě, kdy to vyžaduje ze závažných důvodů účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jenž mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku*“. I kdyby aplikovatelnost ustanovení § 28 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb. na řízení dle § 12 nevyplývala ze samotného zákona, musel by ji správní orgán dovodit s ohledem na právní názory vyslovené Ústavním soudem v citovaných nálezech. Z napadených rozhodnutí vyplývá absurdní závěr, že podle správních orgánů povinnost vrátit příspěvek nemůže nikdy zaniknout.
6. Žalobce ve svých odvoláních namítal, že ustanovení § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), stanoví, že správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu, jakož i na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly. V původních rozhodnutích o přeplatku přitom žalovaný rozhodoval dle ustanovení § 28 zákona č. 329/2011 Sb., které v obdobných případech aplikují i jiné krajské pobočky úřadu práce i žalovaný, jak vyplývá z výše uvedeného rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 12. 2016, č. j. 16 Ad 52/2016-109.
7. Žalobce dále namítal, že žalovaný nesprávně posoudil otázku, zda byl žalobce řádně zastoupen v řízeních, ve kterých mu byl přiznán příspěvek na zvláštní pomůcku, který by měl dle rozhodnutí o přeplatku vrátit, resp. se odmítl touto otázkou meritorně zabývat, aniž by se vypořádal se žalobcovými odvolacími důvody. Správní orgán I. stupně pochybil, když připustil zastoupení žalobce jeho matkou na samém počátku při podání žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcky, resp. v době, kdy příspěvky na zvláštní pomůcku přiznal. Žádosti o příspěvek totiž za žalobce podala jeho matka K. H. (nyní K. D.) dne 24. 9. 2014, tedy necelý měsíc před tím, než žalobce nabyl zletilosti. V době podání žádosti tedy byla matka žalobce ještě jeho zákonnou zástupkyní. Přesto byla ke každé žádosti přiložena plná moc datovaná 24. 9. 2014, kterou tehdy nezletilý žalobce údajně zmocňuje svoji matku k zastoupení ve věci „*jednání na ÚP Praha 6*“. Zároveň podpisy na plných mocích nejsou úředně ověřené, nejsou to podpisy žalobce. K prokázání této skutečnosti navrhl žalobce důkazy (kopie ověřených podpisů žalobce z ledna 2019, zadání znaleckého posudku v oboru písmoznalectví). Žalobce je od narození nevidomý a je mentálně postižený, prakticky není schopen psát. Ani v roce 2014, ani v roce 2019 žalobce nebyl schopen podepsat se natolik dobře, jako jsou podepsány plné moci založené ve spisu úřadu práce.
8. I kdyby byly podpisy na plných mocích skutečně podpisy žalobce, šlo by o absolutně neplatná právní jednání, protože žalobce nebyl k takovým jednáním způsobilý z důvodu věku a zejména z důvodu od narození trvajících mentálního postižení a úplné slepoty.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

9. Žalovaný se odmítl zabývat otázkami (ne)pravosti podpisů žalobce na plných mocech a jeho nedostatečnou způsobilostí k takovému jednání. Uvedl pouze, že skutečnost nedostatečné způsobilosti žalobce udělit plnou moc nebyla úřadu práce známa v době řízení o přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku, byla prokázána až rozsudky o omezení svéprávnosti. Žalovaný se však nijak nevypořádal s odvolací námitkou, že správní orgán I. stupně byl povinen se s navrhovanými důkazy řádně vypořádat v odůvodnění rozhodnutí o přeplatku.
10. I kdyby byly předmětné příspěvky na zvláštní pomůcku skutečně vyplaceny žalobci poštovní poukázkou (jak tvrdí správní orgán I. stupně v prvostupňových rozhodnutích), žalobce nebyl způsobilý (dostatečně svéprávný) k tomu, aby mohl přijmout peněžní prostředky představující přiznaný příspěvek na zvláštní pomůcku, z důvodu vrozené slepoty k tomu nebyl způsobilý ani fakticky. Fakticky byl příspěvek na zvláštní pomůcku vyplacen jeho matce. Žalobce nebyl nikdy způsobilý k tomu, aby mohl uzavřít kupní smlouvy za účelem zakoupení zvláštních pomůcek, k jejichž pořízení byly příspěvky určeny.
11. Úřad práce již od zahájení řízení o přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku věděl, že je žalobce lehce mentálně retardovaný a vykazuje autistické rysy. Zároveň ze spisu vyplývá, že referentka úřadu práce kontaktovala otce žalobce, když žalobcova matka přestala komunikovat. Pokud by však tehdy již zletilého žalobce považovala za zcela svéprávného, pak neměla důvod kontaktovat jeho otce, ale přímo žalobce. Úřad práce postupoval při přiznání a následném vyplácení příspěvku na zvláštní pomůcku v rozporu se zákonem, když žalobci poté, co dovršil 18 let věku, neustanovil opatrovníka dle § 22 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb.
12. Úřad práce také postupoval v rozporu s ustanovením § 20 zákona č. 329/2011 Sb. Dle odst. 1 tohoto ustanovení je příjemcem dávky oprávněná osoba, není-li dále stanoveno jinak. Dle § 20 odst. 2 je namísto oprávněné osoby příjemcem dávky zákonný zástupce nebo pěstoun anebo jiná fyzická osoba, které byla nezletilá oprávněná osoba svěřena do péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu. Dle § 20 odst. 3 zákona krajská pobočka úřadu práce rozhodne o ustanovení zvláštního příjemce dávky, jestliže oprávněná osoba nebo jiný příjemce dávky nemůže dávku přijímat, a zvláštní příjemce dávky je v takovém případě povinen používat dávku ve prospěch oprávněné osoby. Je evidentní, že žalobce z důvodu slepoty a mentální retardace byl a je osobou, která nemohla příspěvek na zvláštní pomůcku přijmout, takže správní orgán I. stupně měl stanovit zvláštního příjemce dávky ve smyslu § 20 odst. 3 citovaného zákona. Původním rozhodnutím o přeplatku předcházela výzva ze dne 5. 10. 2015, kterou správní orgán I. stupně dle § 61 odst. 2 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, vyzývá matku tehdy již zletilého žalobce, aby do 8 dnů od doručení výzvy doložila doklady o pořízení zvláštních pomůcek, na které jí byly vyplaceny příspěvky. Dále matku žalobce upozorňuje, že pokud uložené povinnosti nesplní, může jí být dávka odejmuta. Výzva byla adresována výlučně matce žalobce, která si ji dle dodejky nepřevzala, a proto jí byla doručena vhozením do poštovní schránky. Skutečnosti, že výzva stanoví povinnosti výlučně matce žalobce a že poštovní zásilka s výzvou byla zasílána matce žalobce, představují další důvody nezákonnosti rozhodnutí o přeplatku.
13. Na toto správní řízení je nutné aplikovat také Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 10/2010 Sb. m. s.), která v čl. 13 odst. 1 stanoví: „*Státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, zajistí osobám se zdravotním*

postižením účinný přístup ke spravedlnosti na rovnoprávném základě s ostatními, mimo jiné i prostřednictvím procedurálních a věku odpovídajících úprav, s cílem usnadnit jim účinné plnění jejich role jako přímých nebo nepřímých účastníků a svědků při všech soudních řízeních, a to i ve fázi vyšetřování a předběžného řízení“. Správní orgán I. stupně odepřel nevidomému mentálně postiženému žalobci přístup ke spravedlnosti, když mu sice přiznal příspěvek na zvláštní pomůcku, avšak v řízení o přiznání příspěvku nevyužil instituty zákona č. 329/2011 Sb., které by zajistily ochranu jeho práv – zejména mu neustanovil opatrovníka, ani zvláštního příjemce, který by dle § 20 odst. 3 uvedeného zákona byl povinen použít příspěvek v jeho prospěch. Povinnost vrátit příspěvek pak v takovém případě měl uložit právě zvláštnímu příjemci jakožto „jinému příjemci“ dle § 28 odst. 1 téhož zákona. Těmito odvolacími argumenty se žalovaný téměř nezabýval, když pouze obecně uvedl, že vlastníkem zvláštní pomůcky musí být vždy oprávněná osoba, kterou může být i nezaopatřené dítě, popř. i osoba s omezenou svéprávností.

14. Napadená rozhodnutí činí žalobce odpovědným za jednání jeho matky, která si za příspěvek na zvláštní pomůcky určený pro žalobce zakoupila sama pro sebe automobil, namísto toho, aby příspěvek využila k určenému účelu. Zároveň činí žalobce odpovědným za to, že si za přiznané příspěvky nezakoupil drahé pomůcky (za cenu v souhrnu téměř 180 tisíc korun), ačkoli je úřadu práce známo, že žalobce nikdy nebyl svéprávný do té míry, aby tento požadavek mohl splnit. Je zjevné, že rozhodnutí o přeplatku jsou v rozporu se základními zásadami demokratického právního státu, neboť správní orgán I. stupně postupoval při jejich vydání čistě formalisticky, aniž by přihlížel k obecným zásadám spravedlnosti.
15. Žalobce poukázal na nález Ústavního soudu ze dne 5. 8. 2010, sp. zn. II. ÚS 3168/09, dle kterého je úkolem soudce v podmínkách materiálního právního státu nalézt řešení, které by zajišťovalo maximální realizaci základních práv účastníků sporu, a není-li to možné, rozhodnout v souladu s obecnou ideou spravedlnosti, resp. dle obecného přirozenoprávního principu (viz také nález Ústavního soudu ze dne 2. 11. 2009, sp. zn. II. ÚS 2048/09). Zároveň zdůraznil, že obecný soud není absolutně vázán doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku, a že povinnost soudů nalézat právo neznamena pouze vyhledávat přímé a výslovné pokyny v zákonném textu, ale též povinnost zjišťovat a formulovat, co je konkrétním právem i tam, kde jde o interpretaci abstraktních norem a ústavních zásad (viz také nález Ústavního soudu ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96). Dle uvedeného nálezu Ústavního soudu přílišný formalismus při výkladu právních norem vedoucí k extrémně nespravedlivému závěru znamená porušení základních práv (viz také např. nález Ústavního soudu ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. I. ÚS 2166/10, a nález ze dne 21. 10. 2008, sp. zn. IV. ÚS 1735/07).

III. Vyjádření žalovaného

16. Žalovaný uvedl k otázce zániku povinnosti vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku dle § 28 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb., že povinnost vrátit přeplatek na dávce dle § 28 zákona a povinnost vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku dle § 12 zákona jsou dva rozdílné instituty s rozdílnými podmínkami použití. Povinnost vrátit přeplatek dle § 28 zákona je obecný institut, kdy je oprávněná osoba nebo jiný příjemce dávky povinen dávku nebo

její část (přeplatek) vrátit, jestliže dávku přijal za situace, kdy musel z okolností předpokládat, že byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, nebo jinak způsobil, že byla vyplacena neprávem nebo v nesprávné výši. To znamená, že povinnost vrátit přeplatek se váže na zaviněné jednání (případně nekonání) oprávněné osoby (přijetím částek, které jí nenáleží, uvedením nepravdivých údajů, neohlášením změn rozhodných pro nárok a výši). V případě žalobce se o tuto situaci nejednalo, neboť žalobce dávku nepřijal za situace, kdy musel příjemce z okolností předpokládat, že byla vyplacena neprávem. Ustanovení § 28 tedy na případ žalobce použít nelze. Povinnost vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku není vázána na zaviněné porušení povinností oprávněné osoby, ale na výsledek, kdy oprávněná osoba v zákonem stanovených situacích pomůcku nevyužívá, přičemž se může jednat o situace nezávislé na vůli oprávněné osoby (např. ztráta, odcizení, zničení). Odlišně jsou u obou institutů stanoveny lhůty a doby, § 28 odst. 2 zákona jednoznačně stanoví, že nárok na vrácení přeplatku zaniká uplynutím tří let ode dne výplaty. Tuto dobu však z povahy věci nelze použít pro povinnost vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku dle § 12 zákona, neboť využívání pomůcky se kontroluje po delší dobu, a to 60 měsíců (5 let), resp. 84 měsíců (7 let) u motorového vozidla, tedy povinnost vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku dle § 12 zákona může vzniknout i po uplynutí tříleté doby dle § 28 odst. 2 zákona. Pokud bychom přijali tezi žalobce, že po uplynutí tří let od výplaty nárok na vrácení příspěvku zanikl, ustanovení § 12 odst. 1 písm. c) a d) by nebylo možné použít. Jestliže žalobce upozorňuje na případy, kdy bylo za stejných skutkových okolností rozhodnuto o povinnosti vrátit přeplatek dle § 28 zákona, pak se dle žalovaného jednalo o chybný postup či o dobu, kdy nebyla aplikační praxe jednotná. Aktuálně žalovaný a podřízené správní úřady postupují dle Instrukce náměstka pro řízení sekce 4 č. 19/2017, který jednoznačně stanoví odlišnost použití § 28 a § 12 zákona.

17. Námitky žaloby směřující proti zastoupení žalobce v řízeních o přiznání zvláštních pomůcek a námitky ohledně neplatnosti plné moci v těchto řízeních, nejsou pro řízení o povinnosti vrátit příspěvek rozhodující. Tato řízení byla pravomocně skončena přiznáním nároku na zvláštní pomůcky žalobci, finanční částky na pořízení pomůcek byly vyplaceny, platí zde presumpce správnosti těchto rozhodnutí, a vzhledem k datu vydání nelze využít žádné mimořádné opravné prostředky. Jak již bylo vysvětleno v napadených rozhodnutích, správní orgány neměly v době řízení důvody pochybovat o pravosti podpisů na plné moci a neměly ani zásadní indicie k shledání procesní nezpůsobilosti žalobce. K příspěvku na zvláštní pomůcku se vyjadřuje posudkový lékař, který mimo jiné hodnotí, zda se u žadatele nejedná o zdravotní stav vylučující přiznání příspěvku, zejména duševní poruchy, poruchy chování a intelektu s narušením rozpoznávacích a ovládacích schopností, který by bránil využívání pomůcky. Takový stav u žalobce shledán nebyl. Vzhledem k povaze požadovaných pomůcek (digitální čtecí přístroj, zápisník a komunikační pomůcka), kdy je k jejich ovládání třeba určité intelektové dovednosti, a vzhledem k tomu, že v průběhu řízení nebyly vzneseny námitky k procesní způsobilosti žalobce, správní orgány neměly žádné podklady, z nichž mohly dovodit procesní nezpůsobilost žalobce. Ta byla prokázána až rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 30. 1. 2019, č. j. 0 Nc 22033/20218-134, o řízení informovala správní orgán I. stupně matka žalobce e-mailem ze dne 18. 3. 2019.
18. Žalovaný má za to, že v řízeních o povinnosti vrátit příspěvek jsou splněny podmínky, aby byla žalobci stanovena povinnost příspěvku na zvláštní pomůcku vrátit. Povinnost vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku dle § 12 zákona č. 329/2011 Sb. stíhá vždy jen osobu

oprávněnou, tedy žalobce. Tuto povinnost nelze uložit zástupci ani případně zvláštnímu příjemci dávky, pokud by byl ustanoven. Oprávněná osoba příspěvky nepoužila na porízení zvláštních pomůcek. Dle spisové dokumentace byl příspěvek vyplacen přímo žalobci formou poštovní poukázky na jeho jméno a adresu, tedy oprávněné osobě, nikoli jeho matce.

IV. Replika žalobce k vyjádření žalovaného

19. Žalobce ve své replice zopakoval, že má za to, že k prekluzi nároku na vrácení příspěvku došlo již v červnu 2018, jak podrobně odůvodnil ve správní žalobě. Žalovaným zmíněná ustanovení § 12 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 329/2011 Sb. nelze na případ žalobce aplikovat, neboť se týkají situací, kdy si oprávněná osoba zvláštní pomůcku pořídí, ale následně k ní pozbude vlastnické právo, resp. přestane zvláštní pomůcku používat. Úřad práce však již v roce 2015 věděl, že žalobcova matka žalobci zvláštní pomůcky nepořídila, a nepřipadá tak v úvahu postup dle § 12 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 329/2011 Sb. To je zjevné ze skutečnosti, že dne 18. 12. 2015 vydal správní orgán I. stupně rozhodnutí o přeplatku. Šedesátiměsíční lhůta dle § 12 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 329/2011 Sb. je tedy v tomto případě pro posouzení prekluze nároku na vrácení příspěvků irelevantní.
20. I kdyby měla být prekluze vykládána tak, jak uvádí žalovaný ve svém vyjádření, nárok na vrácení příspěvků by byl také již prekludovaný, protože předmětné příspěvky na zvláštní pomůcku byly žalobcově matce vyplaceny v červnu 2015, a to nejpozději 24. 6. 2015. Pokud by si žalobce pořídil zvláštní pomůcky, na které mu byly vyplaceny příspěvky, správní orgán I. stupně by mohl kontrolovat využití příspěvků nejpozději do 24. 6. 2020. Povinnost vrátit příspěvky na zvláštní pomůcku byla žalovanému uložena rozhodnutími vydanými dne 13. 10. 2023, tj. více než tři roky od posledního dne doby, v níž by mohl správní orgán I. stupně využití příspěvku kontrolovat, pokud by byly použity ke stanovenému účelu.
21. Nemůže obstát názor, že povinnost vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku podle § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 329/2011 Sb. nezaniká uplynutím času. Takový názor je ve zcela zjevném rozporu s judikaturou citovanou žalobcem v žalobě, zejména s nálezem pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 18/14 ze dne 15. 9. 2015.
22. Žalobce má za to, že od narození trvající faktická velmi limitovaná svéprávnost žalobce, jakož i zřejmě podvržené podpisy žalobce na plných mocích pro zastupování v řízeních o přiznání příspěvku jsou relevantní pro posouzení zákonnosti uložení povinnosti vrátit příspěvky na zvláštní pomůcku. Tyto okolnosti totiž vedly k tomu, že žalobci byla uložena povinnost vrátit příspěvky ve výši téměř 180 000 Kč v důsledku toho, že jeho matka použila příspěvky v rozporu s jejich určením, což žalobce nemohl z důvodu omezené svéprávnosti a úplné slepoty jakkoli ovlivnit. K dokreslení duševního a zdravotního stavu žalobce přikládá usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 22. 2. 2024, č. j. 0 P 168/2020-719. Toto usnesení bylo vydáno až poté, co žalobce podal správní žalobu. Soud usnesením stanovil žalobcovým zvláštním opatrovníkem pro správu jmění jeho bratra J. H. Bratr jako zvláštní opatrovník je konkrétně oprávněn „*spravovat veškeré jmění opatrovance, s výjimkou jeho pravidelných měsíčních příjmů tvořených invalidním důchodem, příspěvkem na péči, příspěvkem na mobilitu a výživným. Zvláštní opatrovník pro správu jmění je oprávněn zastupovat opatrovance ve všech řízeních před orgány veřejné moci, týkajících se finančních záležitostí a správy jmění.*“ V odůvodnění uvedeného rozhodnutí

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

Obvodní soud pro Prahu 6 ohledně žalobce mimo jiné konstatoval: „Dne 5. 12. 2023 soud opatrovance zhlédl a vyslechl v místě jeho bydliště za přítomnosti (hmotněprávní) opatrovnice. Jak bylo zjištěno, opatrovanec je osobou těžce zdravotně postiženou a zcela nevidomou. V průběhu zhlédnutí se opatrovanec neustále kymácel a mezi odpověďmi na pokládané otázky (ty musely být opatrovanci ve většině případů několikrát zopakovány) vydával pištivé zvuky. (...) U opatrovance je přítomna trvalá a neléčitelná duševní porucha ve formě pervazivního (tj. všepřonikajícího) vývojového postižení způsobeného předčasným porodem a nízkou porodní váhou, přičemž v důsledku neonatologické péče u opatrovance došlo rovněž k poškození sítnice a úplné slepotě. Vedle toho opatrovanec trpí i poruchou autistického spektra a prolongací psychického zranění projevující se především v oblasti psychické reaktivity a stability. Opatrovanec je proto zcela závislý na pomoci a péči jiných osob, zejména své matky (opatrovnice). (...) Pokud jde o nakládání s peněžními prostředky, je opatrovanec schopen samostatného nakládání toliko s kapesným do výše několika set korun měsíčně.“ Z tohoto soudního rozhodnutí je zjevné, že žalobce nikdy nebyl dostatečně způsobilý (právně ani fakticky) k převzetí částky ve výši téměř 180 000 Kč a k jejímu použití k zakoupení zvláštních pomůcek, na které byla tato částka určena.

23. Názor žalovaného, že povinnost vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku dle § 12 zákona č. 329/2011 Sb. stíhá vždy jen osobu oprávněnou, nemůže obstát vzhledem k judikatuře ohledně nepřipustnosti přílišného formalismu při výkladu právních norem, vedoucího k extrémně nespravedlivému závěru. Výklad prezentovaný žalovaným vede k závěru, který je vůči žalobci extrémně nespravedlivý. Úřadem práce vyplacené příspěvky použila žalobcova matka sama pro sebe, nikoli ve prospěch žalobce, avšak důsledky matčina jednání by měl dle napadených rozhodnutí nést žalobce.
24. Nad rámec v žalobě uvedené argumentace žalobce doplňuje, že vzhledem ke skutkovým okolnostem tohoto případu jsou napadená rozhodnutí také v rozporu s článkem 12 odst. 5 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, dle kterého mají smluvní státy této úmluvy povinnost přijmout veškerá odpovídající a účinná opatření, aby osobám se zdravotním postižením zajistily rovné právo vlastnit nebo dědit majetek. Zákon č. 329/2011 Sb. je nutné interpretovat v souladu s tímto ustanovením úmluvy.
25. Z usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 22. 2. 2024, č. j. 0 P 168/2020, dále vyplývá, že soud „způsob, jakým opatrovnice nakládá s prostředky opatrovance, podrobil zvýšené kontrole, v rámci které byla opatrovnice ze strany soudu opakovaně upozorňována na značné nedostatky, přičemž po opatrovnici bylo současně vyžadováno sjednání nápravy (zpočátku např. byla opatrovnici zasílána její mzda na účet opatrovance, z něhož pak opatrovnice zcela netransparentně hradila výdaje celé rodiny i své vlastní – tato pochybení opatrovnice po opakovaných upozorněních ze strany soudu napravila)“. Rozsudkem ze dne 5. 9. 2022, č. j. 0 P 168/2020-518, obvodní soud prodloužil omezení svéprávnosti žalobce na dobu dalších pěti let, přičemž způsob, jakým matka žalobkyně nakládala se jměním žalobce, se mu již nejevil problematický. Soud konstatoval, že „má za prokázané, že byt' je opatrovnice (za současného dohledu) v zásadě schopna řádného nakládání s běžnými příjmy opatrovance, v případě příjmu mimořádného (jakým v relacích projednávané věci výplata částky ve výši cca 180 000 Kč nepochybně je) o tom již soud přesvědčen není.“

V. Obsah správních spisů

26. Žalobce požádal o příspěvky na tři zvláštní pomůcky dne 24. 9. 2014, a to prostřednictvím své matky. Správní spis obsahuje plnou moc, kterou žalobce udělil své matce dne 24. 9. 2014 k jednání na úřadu práce. Žalobce je narozený dne 23. 10. 1996, zletilosti tak nabyl dne 23. 10. 2014.
27. Ze záznamu ze sociálního šetření v místě bydliště žalobce ze dne 27. 3. 2015 vyplývá, že toto bylo provedeno na základě žádostí o příspěvky na zvláštní pomůcky – motorové vozidlo, elektronická komunikační pomůcka, digitální zápisník s hlasovým výstupem a digitální čtecí přístroj pro nevidomé. Z uvedeného záznamu vyplývá, že žalobce byl dopravován výlučně starším automobilem matky, neboť v minulosti u něj došlo při využití MHD k záchvatu, zřejmě ze strachu z cizího prostředí, kdy svým jednáním ohrožoval i svůj doprovod. Z tohoto důvodu matka žalobce žádala i o příspěvek na motorové vozidlo.
28. Ze žádosti o posouzení zdravotního stavu žalobce ze dne 2. 4. 2015 (stav posouzen PSSZ LPS pro Prahu 6) vyplývá, že o posouzení bylo požádáno pro potřeby řízení o příspěvku na zvláštní pomůcku – elektronická komunikační pomůcka. Ze samotného posudku o zdravotním stavu ze dne 15. 4. 2015 vyplývá tento výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce: zdravotnická dokumentace ošetřujícího lékaře ze dne 6. 2. 2015 MUDr. L. H., nálezy odborných lékařů: oční MUDr. F. B. ze dne 7. 1. 2014, psycholog Mgr. et Mgr. J. H. ze dne 29. 6. 2010 a 9. 12. 2011, sociální šetření provedla dne 27. 3. 2015 Jana Veselá, ÚP ČR KoP Praha 6. Orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu k těmto diagnózám: „*retinopathia praematurorum – úplná nevidomost, st. p. ROP gr. V. oc. utr., St. p. kryoagulationem retinae propt. ROP oc. utr., lehká mentální retardace, autistické rysy*“. Dle posudkového zhodnocení „*[j]de o dlouhodobě nepříznivý stav. 18-ti letý posuzovaný, v popředí oboustranná úplná nevidomost na podkladě retinopatie v souvislosti s předčasným porodem, dále lehká mentální retardace, autistické rysy*.“ Dle výroku posudkového zhodnocení: „*Jde o osobu, která má těžké zrakové postižení ve smyslu ust. § 9 odst. 1 a odst. 4 zákona č. 329/2011 Sb., v platném znění, a její zdravotní stav nevylučuje přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku. Jedná se o těžké zrakové postižení, uvedené v části I. bodě 2. písm. a) přílohy k cit. zákonu a nejde o zdravotní stav, uvedený v části II. téže přílohy*.“ Obdobná žádost a posudek se stejným závěrem je součástí i dalších spisů ve věci přiznání příspěvku na pomůcku digitální čtecí přístroj pro nevidomé s hlasovým vstupem a digitální zápisník pro zrakově postižené s hlasovým výstupem nebo braillovým displejem.
29. Z rozhodnutí o přiznání dávek vyplývá, že byla žalobci přiznána dávka pro osoby se zdravotním postižením příspěvek na zvláštní pomůcku – digitální čtecí přístroj pro nevidomé, digitální zápisník a elektronická komunikační pomůcka pro nevidomé a hluchoslepé dne 26. 5. 2015, přičemž tato rozhodnutí nabyla právní moci dne 8. 6. 2015. Žalobci byl příspěvek v celkové výši 176 214 Kč vyplacen poštovní poukázkou dne 17. 6. 2015.
30. Z výzvy o doložení využití příspěvku ze dne 5. 10. 2015, sp. zn. SZ:11375-15-AB, 15701-15-AB, 15715-15-AB, vyplývá, že tato výzva byla zaslána matce žalobce, přičemž tato výzva jméno žalobce vůbec neobsahuje. V uvedené výzvě je dále uvedeno: „*Dne 17. 6. 2015 Vám byly vyplaceny příspěvky na zvl. pomůcku a to: (...) Doklady o pořízení výše uvedených pomůcek měly být doloženy do konce září 2015. Jelikož jste tak doposud neučinila, žádáme Vás o urychlené předložení uvedených dokladů*.“ Následně bylo první rozhodnutí

o vzniku přeplatku vydáno již na jméno žalobce a jméno jeho matky se v tomto rozhodnutí neobjevuje.

31. Správní spis obsahuje poznámku se zněním: „Otce M. H., pana MUDr. D. H., jsem kontaktovala v době (tzn. po zač. roku 2016), kdy matka M. absolutně přestala komunikovat s ÚP. Pan H. se snažil s bývalou manželkou spojit a donutit ji vzniklý problém řešit. To se však nezdařilo. MUDr. H. mě požádal o předání jeho tel. čísla, aby byl kontaktován právním oddělením v případě potřeby.“
32. Správní orgán I. stupně následně vydal první rozhodnutí ve věci vrácení příspěvku dne 18. 12. 2015, přičemž stanovil žalobci povinnost vrátit přeplatky do 29. 2. 2016. Proti těmto rozhodnutím žalobce nejprve nepodal odvolání, rozhodnutí nabylo právní moci dne 21. 1. 2016.
33. V dopise úřadu práce adresovaném Celnímu úřadu pro hlavní město Prahu ze dne 16. 2. 2017, č. e. UPCR-AA-2017/48102-00500511, je uvedeno: „Příspěvek byl vyplacen dne 24. 6. 2015 zákonnému zástupci – paní K. H. Dne 18. 11. 2015 byla zástupkyni doručena výzva k doložení využití příspěvku - daňového dokladu (faktury) za zakoupené zvláštní pomůcky. Do dnešního dne nebyl doložen doklad zakoupení pomůcek a částka 176.214,-Kč zůstává neuhrazena.“ Správní orgán I. stupně ve svých rozhodnutích k tomuto dopisu uvádí, že se jedná o chybu, neboť příspěvek byl vyplacen poštovní poukázkou žalobci.
34. Pohledávka byla následně dne 16. 2. 2017 postoupena Celnímu úřadu pro hlavní město Prahu. Dne 3. 4. 2017 bylo zahájeno exekuční řízení, toto bylo ukončeno dne 26. 4. 2017 plným uhrazením exekučního příkazu. Následně opatrovník žalobce podal dne 15. 1. 2019 odvolání proti rozhodnutím o přeplatku ze dne 18. 12. 2015. Proti rozhodnutím o odvolání následně podal žalobu k Městskému soudu v Praze. Rozhodnutí žalovaného o těchto odvoláních byla zrušena rozsudkem Městského soudu v Praze dne 12. 4. 2021, č. j. 2 Ad 20/2019-71, které nabylo právní moci dne 12. 4. 2021. Další rozhodnutí ve věci žalovaný vydal dne 20. 1. 2022 a nabylo právní moci dne 25. 1. 2022. Tato rozhodnutí, včetně rozhodnutí úřadu práce ze dne 18. 12. 2015, byla následně zrušena rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 13. 6. 2023, č. j. 4 Ad 7/2022-73, který nabylo právní moci dne 13. 6. 2023. Další rozhodnutí o povinnosti vrátit přeplatek vydal správní orgán I. stupně dne 13. 10. 2023 a tato rozhodnutí byla potvrzena napadenými rozhodnutími žalovaného ze dne 11. 12. 2023, která nabylo právní moci dne 13. 12. 2023.
35. K omezení svéprávnosti žalobce došlo rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 30. 1. 2019, č. j. 0 Nc 22033/2018-134. Tímto rozsudkem bylo stanoveno omezení svéprávnosti žalobce tak, že mimo jiné není schopen nakládat s finančními prostředky převyšujícími částku 200 Kč a činit právní jednání s tím spojená, včetně uzavírání kupních, darovacích a jiných smluv, a není schopen činit právní jednání ve vztahu k zajišťování sociálních dávek a důchodů včetně záležitostí bydlení. Opatrovníkem žalobce byla jmenována jeho matka K. H., zvláštním opatrovníkem pro správu jmění pak jeho bratr J. H., a to z důvodu, že soud shledal hospodaření matky s majetkem žalobce za přinejmenším chaotické a nekontrolovatelné, poškozující žalobce ve finanční sféře.
36. Z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 6. 2019, č. j. 15 Co 227/2019-216, vyplývá, že Městský soud v Praze jako odvolací soud shledal, že je pro žalobce nejlepší, pokud má pouze jednoho opatrovníka, jeho finance bude spravovat jeho matka. Zároveň stanovil, že matka bude vést přesnou evidenci nakládání s finančními prostředky žalobce

a její hospodaření mělo být ze strany soudu prvního stupně kontrolováno, přičemž v rámci dozorové činnosti soudu prvního stupně bude kontrola prováděna často, zpočátku jednou za čtvrt roku. V případě neosvědčení matky by nepřipadalo v úvahu jiné řešení než opětovné ustanovení zvláštního opatrovníka pro jmění žalobce.

37. Rozsudkem ze dne 5. 9. 2022, č. j. 0 P 168/2020-518, Obvodní soud pro Prahu 6 prodloužil omezení svéprávnosti žalobce na dobu dalších pěti let.
38. Instrukce náměstka Ministerstva práce a sociálních věcí pro řízení sekce 4 č. 19/2017 uvádí, že ustanovení § 28 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb. se nepoužije na případy, když osoba nepoužije příspěvek do 3 měsíců ode dne jeho vyplacení nebo ve lhůtě stanovené krajskou pobočkou na pořízení zvláštní pomůcky, nebo použije příspěvek v rozporu s pravomocným rozhodnutím o jeho přiznání, nebo se prokáže, že v žádosti uvedla nepravdivé údaje. Dle instrukce se v těchto případech „*nejedná ve smyslu ustanovení § 28 zákona o přeplatky, nýbrž o povinnost oprávněné osoby, která nezaniká uplynutím doby. Ustanovení § 28 a § 12 odst. 2 zákona upravují dva rozdílné instituty, kterými jsou povinnost vrátit příspěvek nebo jeho poměrnou část u příspěvku na zvláštní pomůcku (§ 12) a přeplatky (§ 28). Každý z výše uvedených institutů má rozdílnou právní úpravu, včetně stanovení rozdílných lhůt.*“

VI. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

39. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, dále jen s. ř. s.), a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
40. Soud ve věci nenařizoval ústní jednání, neboť účastníci řízení s rozhodnutím bez nařízení jednání souhlasili dle § 51 odst. 1 věty první s. ř. s.
41. Soud vyhověl návrhu na ustanovení opatrovníkem žalobci pro probíhající soudní řízení jeho bratra J. H., a to usnesením ze dne 28. 2. 2024, č. j. 19 Ad 5/2024-35.
42. Žalobce namítal, že napadená rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná z důvodu nedostatku důvodů rozhodnutí. Dále namítal, že žalovaný nesprávně posoudil, zda se prekluzivní lhůta stanovená v § 28 odst. 2 zákona 329/2011 Sb. vztahuje také na případy vrácení přeplatky podle § 12, případně že je nutné nějakou prekluzivní lhůtu s ohledem na judikaturu Ústavního soudu dovodit. Žalobce dále namítal, že žalovaný nedostatečně posoudil, zda jsou jeho podpisy na právních mocech pro řízení o žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku skutečně jeho, resp. i kdyby byly, žalobce nebyl způsobilý tuto plnou moc udělit.

I. Posouzení námitky nepřezkoumatelnosti napadených rozhodnutí

43. Soud se předně zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadených rozhodnutí, tuto námitku neshledal důvodnou.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

44. K námitce nevypořádání se s odvolacími námitkami soud konstatuje, že je povinností správního orgánu se v odůvodnění rozhodnutí vypořádat se všemi námitkami, návrhy a vyjádřeními účastníka řízení (§ 68 odst. 3 správního řádu). Pokud se správní orgán v rozhodnutí o oprávněném prostředku se všemi uplatněnými námitkami nevypořádá, je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008-71, nebo ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45). O nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů se jedná zejména tehdy, opomene-li správní orgán či soud na námitku účastníka zcela (tedy i implicitně) reagovat (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64). Naopak, pokud se správní orgán podstatou námitky řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesené námitky, o nepřezkoumatelnost rozhodnutí se nejedná. Správní orgány a soudy zároveň nemají povinnost vypořádat se s každou dílčí námitkou, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí; takový postup shledal ústavně konformním i Ústavní soud (srov. náleze ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 As 221/2014-43, nebo ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017-38). Z uvedeného vyplývá, že rozhodnutí odvolacího správního orgánu není nepřezkoumatelné, pokud je odpověď na dílčí odvolací námitku alespoň implicitně obsažena ve vypořádání jiné námitky nebo pokud správní orgán postaví proti námitkám vlastní ucelenou argumentaci, vedle níž námitka neobstojí. Lze odkázat i na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 18. 4. 2018, č. j. 52 A 64/2017-96: „*Nelze proto bez dalšího uzavřít, že absence odpovědi na ten či onen argument žalobce v odůvodnění žalovaného rozhodnutí (či rozhodnutí soudu) způsobuje nezákonnost rozhodnutí či dokonce jeho nepřezkoumatelnost. Takovýto přístup by totiž mohl vést zejména u velmi obsáhlých podání až k absurdním důsledkům a k porušení zásady efektivní a hospodárnosti řízení. Podstatné je, aby se správní orgán (či následně správní soud) vypořádal se všemi základními námitkami účastníka řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008-13).*“
45. Dle žalobce se správní orgán I. stupně nedostatečně vypořádal s námitkami procesního opatrovníka ohledně neplatnosti podpisu žalobce na plné moci a ohledně nezpůsobilosti žalobce plnou moc udělit. Zároveň se následně žalovaný nijak nevypořádal s touto odvolací námitkou.
46. Z rozhodnutí správního orgánu I. stupně přitom vyplývá, že tento se námitkou týkající se plné moci zabýval. Odkázal na § 33 odst. 2 správního řádu a dále konstatoval, za jakých okolností musí být podpis na plné moci úředně ověřen. Dále uvedl, že povinnost průkazu pravosti a správnosti plné moci má zmocněnec, případně zmocnitel, není tedy záležitostí správního orgánu, aby pravost a správnost plné moci aktivně zjišťoval. Soud tedy neshledal, že by se správní orgán I. stupně nevypořádal s námitkou týkající se neplatnosti podpisu žalobce na plné moci.
47. Dále z napadených rozhodnutí vyplývá, že žalovaný konstatoval, že plná moc datovaná dne 24. 9. 2014 byla správním orgánem prvního stupně chybně přijata měsíc před nabytím zletilosti oprávněné osoby. Dále žalovaný uvedl, že povinnost průkazu pravosti a správnosti plné moci má zmocněnec, případně zmocnitel, není tedy záležitostí správního orgánu I. stupně, vůči němuž zmocněnec jedná, aby pravost a správnost plné moci aktivně zjišťoval. Napadená rozhodnutí tedy nejsou nepřezkoumatelná z důvodu

nedostatku důvodů rozhodnutí, neboť je z rozhodnutí zřejmé, že správní orgány neshledaly, že by samy měly aktivně posuzovat pravost podpisů na plné moci.

48. Žalobce dále nepřezkoumatelnost namítal také ve vztahu k posouzení příslušné judikatury, podle které nárok správního orgánu na vrácení příspěvku zanikl. Soud neshledal ani tuto námitku důvodnou, neboť žalovaný se obecně otázkou možné prekluze lhůty zabýval a z napadených rozhodnutí je zřejmé, z jakého důvodu neshledal prekluzi nároku.

II. Posouzení otázky aplikovatelnosti § 28 zákona č. 329/2011 Sb., resp. otázky, zda povinnost vrátit příspěvky na zvláštní pomůcku zanikla uplynutím času

49. Dle § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 329/2011 Sb.: „Oprávněná osoba je povinna tento příspěvek nebo jeho poměrnou část vrátit, jestliže nepoužila tento příspěvek do 3 měsíců ode dne jeho vyplacení nebo ve lhůtě stanovené krajskou pobočkou Úřadu práce na porřízení zvláštní pomůcky“.
50. Podle § 28 zákona č. 329/2011 Sb.: „(1) Oprávněná osoba nebo jiný příjemce dávky, který přijal dávku, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, nebo jinak způsobil, že dávka byla vyplacena neprávem nebo v nesprávné výši, je povinen tento přeplatek vrátit. (2) Nárok na vrácení přeplatku zaniká uplynutím 3 let ode dne, kdy byl vyplacen. Tato lhůta nevplyne po dobu řízení o oprávněm prostředku. (3) O povinnosti vrátit přeplatek podle odstavců 1 a 2 rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce, která dávku vyplácí nebo naposledy vyplácela. Přeplatky vybírá krajská pobočka Úřadu práce, která o povinnosti vrátit přeplatek rozhodla. (4) Povinnost vrátit přeplatek nevzniká, jestliže tento přeplatek nepřesahuje částku 100 Kč.“
51. Hlavním důvodem stanovení prekluzivní lhůty je přispívat k právní jistotě účastníků právních vztahů a stimulovat věřitele k včasnému uplatnění jeho práv. V případě povinnosti vrátit příspěvek by tedy správní orgán I. stupně neměl odkládat zahájení řízení o vrácení příspěvku na zvláštní pomůcku a měl by co nejdříve vydat pravomocné rozhodnutí ve věci.
52. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 19. 2. 2009, č. j. 1 Afs 15/2009-105, dospěl k těmto závěrům: „I. Zásahy veřejné moci do soukromé sféry jsou zásadně limitovány během času. Pokud zákon směřuje k vytvoření zvláštní skupiny majetkových pohledávek státu, jejichž uplatnění nepodléhá žádné časové limitaci, obrožuje právní jistotu adresátů právních norem (čl. 1 odst. 1 Ústavy).; II. Smyslem prekluze stejně jako promlčení je jednak přispívat k právní jistotě účastníků právních vztahů, jednak stimulovat věřitele (ať již jím je subjekt soukromého práva nebo veřejná moc) k včasnému uplatnění jeho práv. V případě nároků veřejné moci nadto prekluze, případně promlčení, snižuje možnost svévolných zásahů do právní sféry fyzických a právnických osob.“
53. Soud pokládá za podstatné, že podle judikatury soudů ze zásady právní jistoty plyne potřeba zásahy veřejné moci do soukromé sféry jednotlivce limitovat během času. Nelze tedy přijmout závěr, že se na povinnost vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku nevztahuje žádná prekluzivní či promlčecí lhůta.
54. Soud zároveň zvažoval, podle jaké právní úpravy postupovat, když zákon k uložení povinnosti vrátit přeplatek podle § 12 zákona č. 329/2011 Sb. výslovně žádnou lhůtu

nestanoví.

55. Právní předpisy upravující vrácení příspěvku jsou zákon č. 329/2011 Sb., správní řád a zákon č. 280/2009, daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“), a to prostřednictvím § 106 odst. 3 správního řádu. V rozsahu, ve kterém neupravují vrácení příspěvku zvláštní právní předpisy, se aplikuje správní řád. Ten sám podrobnější úpravu placení peněžitých plnění neobsahuje a v § 106 odst. 3 odkazuje na postup při správě daní, tj. daňový řád (Podle § 106 odst. 3 správního řádu: „*Pro exekuci, vybírání a evidenci peněžitých plnění se uplatní postup pro správu daní.*“). Daňový řád se tedy použije až pro fázi výkonu rozhodnutí.
56. Žalobce byl názoru, že by se měla použít analogicky lhůta stanovená v § 28 odst. 2 citovaného zákona, soud dal dodatečný procesní prostor i straně žalované vyjádřit se k tomuto aspektu, včetně otázky běhu prekluzivní lhůty v projednávaném případě, žalovaný uvedl pouze stručně, že má za to, že se použije zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, nespécifikoval však, jaká ustanovení, soudu tak není zřejmé, jakou lhůtu měl žalovaný na mysli, když občanský zákoník obecnou prekluzivní lhůtu nestanoví, žalovaný též nijak nevysvětlil svou úvahu, proč je na místě použít pro oblast veřejné správy ryze soukromoprávní předpis, nebylo pak ani rozvedeno, zda by podle názoru žalovaného v projednávaném případě lhůta dle občanského zákoníku byla dodržena či nikoliv.
57. Žalobce v této souvislosti odkázal na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 12. 2016, č. j. 16 Ad 52/2016-109, z něhož vyplývá, že správní orgán I. stupně rozhodl podle § 28 zákona č. 329/2011 Sb. o vzniku přeplatku na dávce pro osoby se zdravotním postižením a o povinnosti vrátit přeplatek úřadu, který rozhodnutí vydal. Z uvedeného rozsudku přitom vyplývá, že žalovaný v daném případě postupoval podle § 28 zákona č. 329/2011 Sb., na základě naplnění ustanovení § 12 odst. 1 písm. f) téhož zákona. Žalobci lze přisvědčit, že daný rozsudek nasvědčuje tomu, že žalovaný považoval ustanovení § 28 zákona č. 329/2011 Sb. za aplikovatelné i v případě povinnosti vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku podle § 12 téhož zákona. Jedná se však pouze o jedno vyjádření žalovaného, z něhož nelze bez dalšího dovodit, že by se prekluzivní lhůta podle § 28 odst. 3 měla automaticky vztahovat i na vrácení příspěvku podle § 12 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb.
58. Soud posuzoval, zda je na projednávaný případ možné přímo aplikovat § 28 zákona č. 329/2011 Sb. Ve prospěch závěru, že by se § 28 citovaného zákona měl bez dalšího vztahovat také na povinnost vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku, lze považovat to, že § 28 odst. 3 stanoví, že o povinnosti vrátit přeplatek podle odstavců 1 a 2 rozhoduje krajská pobočka úřadu práce, která dávku vyplácí nebo naposledy vyplácela. Obdobné ustanovení § 12 zákona č. 329/2011 Sb. neobsahuje a příslušnost k rozhodování nestanoví ani § 5 zákona č. 329/2011 Sb. Soud zároveň vnímá, že „nepoctivý“ příjemce dávky podle § 28 zákona č. 329/2011 Sb. je povinen vrátit dávku ve lhůtě tří let od vyplacení (lhůta neplatí pouze po dobu řízení o oprávněném prostředku), neměl by se tedy nacházet v lepším postavení, než oprávněná osoba podle § 12 téhož zákona, kdy osoba ve stanovené lhůtě příspěvek například jen nepoužije (možno i z důvodů nezávislých na vůli této osoby). Naopak, v neprospěch závěru o možnosti přímého použití ust. § 28 zákona č. 329/2011 Sb. svědčí to, že pokud by se úprava v § 28 bez dalšího vztahovala i na § 12 zákona č. 329/2011 Sb., bylo by nadbytečné jak v § 12 odst. 3, tak i v § 28 odst. 4 stanovit, že povinnost vrátit přeplatek, případně poměrnou část

příspěvku nevzniká, jestliže tento přeplatek nepřesahuje částku 100 Kč, a postačovalo by toto pravidlo ustanovit v § 28 zákona č. 329/2011 Sb. Soud zároveň musí přisvědčit žalovanému, že využívání pomůcky se v některých případech kontroluje po delší dobu, a to 60 měsíců (5 let), resp. 84 měsíců (7 let), u motorového vozidla, tedy povinnost vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku dle § 12 zákona může vzniknout i po uplynutí tříleté doby ode dne výplaty podle § 28 odst. 2 zákona. Pokud by se § 28 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb. automaticky aplikoval na vrácení příspěvku podle § 12 téhož zákona, ustanovení § 12 odst. 1 písm. c) a d) by nebylo možno použít.

59. Soud nicméně shledal, že je nutné přistoupit k použití analogie zákona a pro povinnost vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku podle § 12 použít prekluzivní lhůtu v délce tři roky stanovenou v § 28 zákona č. 329/2011 Sb.
60. Prekluzivní lhůta pro stanovení povinnosti vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku začne plynout ke dni, kdy správní orgán mohl zahájit řízení o vrácení tohoto příspěvku. V případě § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 329/2011 Sb. to tedy bude první den po uplynutí doby 3 měsíců ode dne vyplacení nebo po uplynutí lhůty stanovené krajskou pobočkou úřadu práce na pořízení zvláštní pomůcky.
61. V případě žalobce došlo k vyplacení příspěvku na zvláštní pomůcku dne 17. 6. 2015. Z rozhodnutí o přiznání příspěvků přitom nevyplývá, že by krajská pobočka úřadu práce stanovila zvláštní lhůtu na pořízení zvláštní pomůcky. Soud má tedy za to, že žalobce měl příspěvky na zvláštní pomůcky použít nejpozději do dne 17. 9. 2015 na pořízení zvláštních pomůcek.
62. Krajská pobočka úřadu práce tak mohla v případě žalobce zahájit řízení o povinnosti vrátit příspěvek nejdříve dne 18. 9. 2015, tehdy mohl správní orgán nejdříve uložit povinnost příspěvek vrátit a následně v tříleté lhůtě (tedy do 18. 9. 2018), která mohla být přerušena po dobu řízení o opravném prostředku.
63. Správní orgán I. stupně první rozhodnutí ve věci vydal dne 18. 12. 2015, proti těmto rozhodnutím žalobce nejprve nepodal odvolání, rozhodnutí nabylo právní moci dne 21. 1. 2016. Pohledávka byla následně dne 16. 2. 2017 postoupena Celnímu úřadu pro hlavní město Prahu. Dne 3. 4. 2017 bylo zahájeno exekuční řízení, toto bylo ukončeno dne 26. 4. 2017 plným uhrazením exekučního příkazu. Následně opatrovník žalobce podal dne 15. 1. 2019 odvolání proti rozhodnutím o přeplatku ze dne 18. 12. 2015.
64. Z výše uvedeného má soud za to, že po 18. 9. 2018 již žalobci nemohla být povinnost vrátit příspěvek uložena, neboť řízení o opravném prostředku bylo zahájeno až po uplynutí tříleté prekluzivní lhůty, nemělo tedy na její běh žádný vliv. Soud má nicméně za to, že bez ohledu na tyto závěry nebylo možné v projednávaném případě uložit povinnost vrátit příspěvek žalobci i z dalších důvodů.

III. Posouzení otázky zastoupení žalobce v řízení o přiznání příspěvku a uložení povinnosti vrátit příspěvek nesprávné osobě

65. Soud se při posouzení této námitky nejprve zabýval otázkou, zda mu náleží posuzovat tvrzená pochybení, k nimž mělo dojít v rámci předchozího řízení o žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku.

66. Podle § 73 odst. 2 správního řádu: „*Pravomocné rozhodnutí je závazné pro účastníky a pro všechny správní orgány; ustanovení § 76 odst. 3 věty poslední tím není dotčeno. Pro jiné osoby je pravomocné rozhodnutí závazné v případech stanovených zákonem v rozsahu v něm uvedeném. Pravomocné rozhodnutí o osobním stavu je závazné pro každého. Jestliže je pro práva a povinnosti účastníků určující právo k movité nebo nemovité věci, je pravomocné rozhodnutí závazné i pro právní nástupce účastníků.*“
67. Podle § 52 odst. 2 s. ř. s.: „*Soud je vázán rozhodnutím soudů o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal, jakož i rozhodnutím soudu o osobním stavu. O jiných otázkách si soud učiní úsudek sám; je-li tu však rozhodnutí o nich, soud z něj vychází, popřípadě tam, kde o nich náleží rozhodovat soudu, může uložit účastníku řízení, aby takové rozhodnutí vlastním návrhem vyvolal.*“
68. Komentář Blažek, T., Jirásek, J., Molek, P., Pospíšil, P., Sochorová, V., Šebek, P.: Soudní řád správní - online komentář. 3. aktualizace. Praha: C. H. Beck, 2016 k § 52 odst. 2 s. ř. s. uvádí: „*O ostatních okruzích předběžných otázek si může soud učinit vlastní úsudek. Pokud však i o této otázce existuje soudní či správní rozhodnutí, soud z něj vychází; to vyplývá především z principu presumpce správnosti rozhodnutí. Komentované ustanovení tedy zakládá povinnost soudu vycházet z pravomocných správních rozhodnutí, jež nejsou předmětem přezkumu v dané věci. Jeho smyslem je zajistit soulad rozhodnutí, které spolu vzájemně souvisejí a zabezpečit tak obsahovou shodu různých aktů veřejné správy, které se týkají podobné otázky. Nemohou totiž existovat dvě správní rozhodnutí, která by z podobných skutkových zjištění činila diametrálně odlišné závěry. Pokud by k takovým vážným rozporům došlo, musí se s nimi správní soud ve svém rozhodnutí náležitě vypořádat a svůj náhled na věc patřičně zdůvodnit (rozsudek NSS ze dne 21. 9. 2007, sp. zn. 4 As 58/2006).*“ Dále komentář uvádí: „*Správní rozhodnutí o těchto otázkách tedy nejsou pro správní soud absolutně závazná. Zákon totiž stanoví, že soud z rozhodnutí o ostatních okruzích vychází. Tato dikce předznamenává, že soud si může danou otázku posoudit i odchylně. V takovém případě bude nezbytné v odůvodnění rozhodnutí podrobně a přesvědčivě odůvodnit, z jakých důvodů k takovému kroku soud přistoupil a proč spornou otázku posoudil jinak (...)* Podle Hendrycha soud nemůže rozhodnutí správního orgánu meritorně přezkoumávat, a nejde tedy o nějakou skrytou podobu správního soudnictví (...). Později zmíněný názor je podle autorů tohoto komentáře přinejmenším sporný, neboť soudu neumožňuje reagovat na určitá pochybení správního orgánu v řízení o předběžné otázce a v podstatě mu ukládá povinnost vždy plně respektovat rozhodnutí správního orgánu (či soudu) o dané otázce, pokud je pravomocné. Tím by rozhodnutí správních orgánů o předběžných otázkách byla postavena na roveň rozhodnutím soudů, což nezohledňuje skutečnost, že rozhodování správních orgánů nemusí být zcela nezávislé, a osoby, které o věci rozhodují, často nemají právnické vzdělání. Soudy by tak měly být oprávněny posoudit si předběžné otázky (nejde-li o otázky osobního stavu nebo posouzení, zda byl trestný čin spáchán, resp. kým) samy odlišně (např. i s ohledem na jejich povinnost přiblížit k určitým vadám správních rozhodnutí z úřední povinnosti), být v praxi nepůjde o častý případ.“
69. V nálezu ze dne 4. 9. 2018, sp. zn. I. ÚS 17/16, Ústavní soud konstatoval, že „*podstatou uplatňování veřejné moci v demokratickém právním státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky) je kromě jiného také princip dobré víry jednotlivce ve správnost aktů veřejné moci a ochrana dobré víry v nabytá práva konstituovaná akty veřejné moci, ať už v individuálním případě plynou přímo z normativního právního aktu, nebo z aktu aplikace práva. Důvěra jednotlivce v rozhodovací činnost orgánů státu, ať už*

jde o rozhodování orgánů moci zákonodárné, výkonné, či soudní, je jedním ze základních atributů právního státu. Princip dobré víry pak působí bezprostředně v rovině subjektivního základního práva jako jeho ochrana, v rovině objektivní se pak projevuje jako princip presumpce správnosti aktu veřejné moci [nálezy sp. zn. IV. ÚS 150/01 ze dne 9. 10. 2003 (N 117/31 SbNU 57), sp. zn. I. ÚS 163/02 ze dne 9. 11. 2004 (N 169/35 SbNU 289), sp. zn. II. ÚS 2742/07 ze dne 10. 7. 2008 (N 130/50 SbNU 139)]. Je proto stěžejí akceptovatelné, pokud orgán veřejné moci při výkonu veřejné moci autoritativně přezkoumá a osvědčí určité skutečnosti, čímž vyvolá v jednotlivci dobrou víru ve správnost těchto skutečností a v samotný akt státu, aby následně konstatoval, že je třeba jej pro zjištěná pochybení odstranit či uplatnit jiné negativní následky [nálezy sp. zn. I. ÚS 544/06 ze dne 3. 12. 2007 (N 217/47 SbNU 855) a sp. zn. IV. ÚS 298/09 ze dne 1. 3. 2010 (N 35/56 SbNU 391)].“ V citovaném nálezu Ústavní soud dále uvedl, že „v případech čistě vertikálních vztahů, v nichž byly nezákonným rozhodnutím založeny oprávnění nebo výhoda jednotlivce oproti stavu, který měl podle objektivního práva nastat, avšak který v důsledku nezákonnosti nenastal, je nutno důvěru v akty veřejné moci a právní jistotu nabytí práv pokládat za zásadní a ustoupit od její ochrany pouze za situace ohrožení vskutku závažného veřejného zájmu. Je totiž věcí státu, aby ve správních řízeních, která vede, nechyboval, a pokud k tomu přeci jenom dojde, aby zásadně nesl následky svých pochybení. Nezbytnost ochrany důvěry v akty veřejné moci a z nich nabytých práv však může být oslabena tam, kde není dána dobrá víra v jejich správnost či zákonnost. Platí přitom, že dobrá víra se předpokládá, a je na veřejné moci, aby její existenci vyvrátila.“

70. Podle čl. 4 odst. 1 písm. a) Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, se zavazují zajistit a podporovat plnou realizaci všech lidských práv a základních svobod všem osobám se zdravotním postižením bez jakékoli diskriminace na základě zdravotního postižení. Za tímto účelem se státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, zavazují přijmout veškerá odpovídající legislativní, administrativní a jiná opatření pro provádění práv uznaných v této úmluvě. Podle písm. c) téhož ustanovení se zavazují zohlednit ochranu a podporu lidských práv osob se zdravotním postižením ve všech politikách a programech.
71. Podle čl. 16 odst. 1 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, přijmou veškerá příslušná legislativní, administrativní, sociální, vzdělávací a jiná opatření, aby chránily osoby se zdravotním postižením, doma i mimo domov, před všemi formami vykořisťování, násilí a zneužívání, a to i s ohledem na jejich genderový aspekt.
72. Podle § 1 zákona č. 329/2011 Sb.: „*Tento zákon upravuje poskytování peněžitých dávek osobám se zdravotním postižením určených ke zmírnění sociálních důsledků jejich zdravotního postižení a k podpoře jejich sociálního začleňování a průkaz osoby se zdravotním postižením.*“
73. Přestože soud obecně vychází z pravomocných rozhodnutí správních orgánů, není jimi ve smyslu § 52 odst. 2 s. ř. s. absolutně vázán a může se od nich ve zcela zvláštních případech, kdy jsou tato rozhodnutí zjevně nesprávná, odchýlit.
74. Soud neshledal důvod pro zpochybnění závěrů rozhodnutí o přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku žalobci. V posuzovaném případě je zřejmé, že správní orgán I. stupně vyhověl žádosti žalobce o přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku. Mezi účastníky řízení

přítom není sporné, že žalobce splňoval podmínky pro přiznání příspěvku. Sporné dle názoru soudu není ani to, zda byl žalobce v daném případě procesně způsobilý a schopen tento příspěvek převzít, neboť správní orgány nerozporují zdravotní stav žalobce a toliko tvrdí, že ke dni vyplacení příspěvku neměly dostatek informací o tom, že je zdravotní stav žalobce natolik vážný, že by mu měl být ustanoven opatrovník, případně zvláštní příjemce dávky. Sporná je otázka, zda skutečnost, že žalobce nebyl procesně způsobilý, nebyl schopen příspěvek převzít a následně použít tento příspěvek na pořízení zvláštní pomůcky, má vliv na jeho povinnost vrátit příspěvek podle § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 329/2011 Sb., resp. zda nebylo na místě ustanovit mu zvláštního příjemce dávky podle § 20 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb.

75. Žalovaný v této souvislosti namítal, že by ustanovení zvláštního příjemce žalobci nemělo vliv na skutečnost, že se povinnost vrátit příspěvek na pomůcku stanoví vždy oprávněné osobě, bez ohledu na ustanovení zvláštního příjemce dávky podle § 20 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb. Soud tento názor žalovaného nesdílí.
76. Podle § 20 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb. *„Krajská pobočka Úřadu práce rozhodne o ustanovení zvláštního příjemce dávky, jestliže oprávněná osoba, popřípadě jiný příjemce dávky nemůže dávku přijímat. S ustanovením zvláštního příjemce musí oprávněná osoba, popřípadě jiný příjemce dávky souhlasit; to neplatí, jestliže vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nemůže tento souhlas dát. Zvláštním příjemcem může být ustanovena jen osoba, která s tímto ustanovením souhlasí. Zvláštní příjemce je povinen používat dávku ve prospěch oprávněné osoby. Zvláštní příjemce používá dávku podle pokynů oprávněné osoby, s výjimkou osoby, která vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nemůže tyto pokyny udělovat. Krajská pobočka Úřadu práce zruší rozhodnutí o ustanovení zvláštního příjemce, jestliže odpadly důvody, pro které byl zvláštní příjemce ustanoven. Krajská pobočka Úřadu práce rovněž zruší rozhodnutí o ustanovení zvláštního příjemce, jestliže zvláštní příjemce neplní své povinnosti, a ustanoví zvláštním příjemcem jinou osobu.“*
77. Vzhledem k tomu, že *„zvláštní příjemce je povinen používat dávku ve prospěch oprávněné osoby“*, mohl by správní orgán dle názoru soudu v případě postupu zvláštního příjemce dávky v rozporu s touto povinností stanovit povinnost vrátit příspěvek zvláštnímu příjemci. Jakýkoli jiný výklad za daných okolností by postrádal smyslu. Ustanovení zvláštního příjemce dávky žalobci tedy mohlo předejít aktuálně řešené situaci, kdy příspěvky přijal žalobce, který zjevně nebyl schopen tyto příspěvky využít k zakoupení příslušných pomůcek.
78. Jak již uvedl zdejší soud ve svém rozsudku ze dne 12. 4. 2021, č. j. 2 Ad 20/2019-71: *„Z podkladů předložených k návrhu na ustanovení opatrovníka a rovněž z podkladů ve spise dle názoru soudu zcela jednoznačně vyplývá, že žalobce nebyl nikdy plně svéprávný, neboť jeho postižení je vrozené a trvá nepřetržitě od jeho narození.“* Soud i v aktuálně projednávané věci souhlasí s názorem, že žalobce nebyl nikdy plně svéprávný. K omezení svéprávnosti žalobce došlo rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 30. 1. 2019, č. j. 0 Nc 22033/2018-134. Tímto rozsudkem bylo stanoveno omezení svéprávnosti žalobce tak, že mimo jiné není schopen nakládat s finančními prostředky převyšujícími částku 200 Kč a činit právní jednání s tím spojená, včetně uzavírání kupních, darovacích a jiných smluv, není schopen činit právní jednání ve vztahu k zajišťování sociálních dávek a důchodů, včetně záležitostí bydlení. Z výsledku žalobce vyplynulo, že má příspěvek na péči, který mu chodí nejspíš domů složenkou, jeho výši nezná, dříve chodil s matkou na poštu, kde něco podepisoval, a poté dostal peníze. Peníze si šetří, nic s nimi nehradí. Není schopen

platit přes internet, pravděpodobně má účet v bance, ale neumí ho obhospodařovat. Platební kartu nemá a hotovost nevybírá. Na úřadu práce byl, žádali o poskytnutí příspěvku na pomůcky, ale neuspěli nebo alespoň si to myslí, neboť neobdrželi žádný dopis. K podpisu je nutné, aby mu vedla ruku matka. Ze znaleckého posudku znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, vyplynulo, že u žalobce „byly zjištěny pervazivní (všepronikající) poruchy v důsledku předčasného porodu v 26. týdnu gravidity a nízké porodní váze 900 g. (...) Dále trpí poruchou autistického spektra a jeho psychické zrání je prolongováno. V současném období se nachází v adolescentní krizi odpovídající věku mezi 15 a 17 lety, včetně psychických krizí, konfliktnosti či agresivních, avšak nerealizovaných fantazií. Schopnost právně jednat je z popsaných důvodů zatím omezena, zejména pokud jde o vnímání a rozhodování ve stresu a nad písemnými materiály. Je schopen nakládat samostatně s finančními prostředky představujícími kapesné ve výši několika set měsíčně dle úvahy soudu. Posuzovaný je schopen samostatně právně jednat v běžných záležitostech každodenního života a je naopak důležité, aby tyto aktivity trénoval (běžné nákupy, poštovní, spojové jednání, hotovostní finanční transakce do stanoveného limitu apod.). Schopnost porozumět důsledkům uzavření kupní, darovací či jiné smlouvy, potřebu rozpoznat uzavírat smlouvy o poskytování sociálních služeb a jednání na úřadech v souvislosti s podáváním žádosti o přiznání dávek státní sociální podpory, vyřizování dokladů apod. mohou být zatíženy zjištěnými poruchami a vést k chybným rozhodnutím. I zde platí, že je důležité, aby se jich účastnil a trénoval je. Znalec navrhl omezení do stanoveného finančního limitu a úplné omezení ve vztahu ke splátkám a jiných časově prolongovaných závazcích. (...) Posuzovaný je schopen pořizovat či převádět majetek v rozsahu stanoveného finančního limitu. (...) Je schopen chápat smysl řízení a porozumět vydanému rozhodnutí.“ Z výsledku znalce vyplývá, že „[p]lynutí času v daném případě nemá vliv na správnost závěrů znaleckého posudku, diagnóza je v tomto případě neměnná, nicméně může dojít v důsledku tréninku ke zlepšení funkcí. (...) Pokud jde o omezení svéprávnosti ve vztahu k navržené části k hospodaření (na obstarání drobných potřeb, objednání drobných služeb, poštovní podání apod.), pak hospodařil-li by posuzovaný nad rámec tohoto limitu, je zde riziko spočívající zejména v nejistotě, která je daná složitým vnímáním psaných textů v důsledku úplné slepoty. Pokud jde o bankovní účet, lze vystavit posuzovanému bankovní kartu s denním limitem např. 200 Kč, což by mu stačilo na nákup drobných potřeb. Posuzovaný by měl být omezen ve vztahu k smluvním záležitostem a v případě, že by nebyl omezen, měla by být nutná účast osoby, která by na posuzovaného v tomto směru dohlížela. (...) Jedná se o věci, které přesahují životní zkušenost posuzovaného, a není možné, aby si teoreticky přečetl předkládané smlouvy. (...) Pokud jde o rozhodování jiného druhu a odhad účinků vlastního jednání, pak jeho inteligence se pohybuje v rozmezí 15-17 let, tudíž by v tomto směru mohla být dostatečná nápomoc. Posuzovaný je schopný porozumět daným problémům či listinám, když mu je někdo dostatečně vysvětlí (např. oprávněná osoba), ovšem není schopen ověřit zdroje těchto informací. (...) Ve vztahu k jednání před úřady, vzhledem k tomu, že nikdy nelze odhadnout, v jaké náladě bude úředník s tím, že posuzovaný je citlivý na stres, by měl být zastupován, stejně tak před soudem i policií.“ Matka žalobce při svém výsledku uvedla, že když byl žalobce nezletilý, požádala správní orgán I. stupně o příspěvek na zvláštní pomůcky pro nezletilého s tím, že obdržela příspěvek ve výši 180 000 Kč, za který namísto pomůcek pořídila osobní automobil. Matka pořídila automobil, neboť nebylo možné se dopravovat s posuzovaným prostřednictvím MHD (napadal matku na přechodu, strhl starou paní do vozovky apod.). Z výpisu ze zdravotnické dokumentace ze dne 22. 11. 2015, vydané praktickým lékařem pro děti a dorost, bylo zjištěno, že žalobce trpí úplnou

slepotou, došlo u něj k předčasnému porodu v 26. týdnu těhotenství, má autistické rysy a lehké mentální postižení.

79. Rozsudkem ze dne 5. 9. 2022, č. j. 0 P 168/2020-518, Obvodní soud pro Prahu 6 prodloužil omezení svéprávnosti žalobce na dobu dalších pěti let.
80. Podle § 29 odst. 1 správního řádu: „Každý je způsobilý činit v řízení úkony samostatně (dále jen „procesní způsobilost“) v tom rozsahu, v jakém mu zákon přiznává svéprávnost. Ustanovení § 28 se použije obdobně.“ Podle § 29 odst. 2 správního řádu: „Osoby omezené ve svéprávnosti nemají procesní způsobilost v rozsahu tohoto omezení.“ V rozsahu, v jakém účastník řízení nemá procesní způsobilost, musí být zastupován zákonným zástupcem (§ 32 odst. 1 správního řádu). Nemá-li tento účastník zákonného zástupce nebo nemůže-li ho zákonný zástupce zastupovat a nemá-li opatrovníka podle zvláštního zákona, ustanoví mu správní orgán opatrovníka podle § 32 odst. 2 písm. a) správního řádu. Zároveň platí podle § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu, že správní orgán si nemůže sám udělat úsudek o otázkách osobního stavu, přičemž otázka svéprávnosti je otázkou osobního stavu.
81. Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 18. 12. 2018, sp. zn. II. ÚS 3040/16, ve vztahu k ustanovení § 229 odst. 1 písm. c) a § 20 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), konstatoval, že jedinou ústavně konformní interpretací je taková interpretace, podle níž „nemá procesní způsobilost ani osoba, která sice v rozhodné době nebyla pravomocně omezena nebo zbavena způsobilosti k právním úkonům, avšak v důsledku duševní poruchy nebyla schopná samostatně právně jednat a nebyla přitom náležitě zastoupena opatrovníkem, resp. při jednání advokátem s procesní plnou mocí.“
82. Vše nasvědčuje závěru, že zdravotní stav žalobce se v průběhu času výrazně nezměnil. Je-li žalobce nyní již opakovaně omezen na své svéprávnosti, když z rozsudků omezujících svéprávnost žalobce vyplývá, že žalobce není schopen nakládat s finančními prostředky převyšujícími částku 200 Kč a činit právní jednání s tím spojená, včetně uzavírání kupních, darovacích a jiných smluv a není schopen činit právní jednání ve vztahu k zajišťování sociálních dávek a důchodů, včetně záležitostí bydlení, je zřejmé, že žalobce nebyl schopen nakládat ani s finančními prostředky v souhrnné výši 176 214 Kč.
83. Žalobce podle informací obsažených v rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 30. 1. 2019, č. j. 0 Nc 22033/2018-134, neměl ani povědomí o tom, že s ním dané řízení bylo vedeno, že mu byly vyplaceny finanční prostředky v uvedené částce, ani že je následně jeho matka použila ke koupi osobního automobilu. Soud nemá pochybnosti o tom, že žalobce nechápal důsledky přijetí finančních prostředků v částce 176 214 Kč, podmínky výplaty finančních prostředků nebyl schopen posoudit, ani je následně dodržet. Bylo-li ke dni 30. 1. 2019 shledáno, že žalobce není schopen nakládat s finančními prostředky převyšujícími částku 200 Kč a činit právní jednání s tím spojená, je vyloučené, že byl ke dni 17. 6. 2015 schopen nakládat s finančními prostředky ve výši 176 214 Kč, neboť v období mezi 17. 6. 2015 a 30. 1. 2019 nenastala žádná skutečnost, která by svědčila o změně zdravotního stavu žalobce a svědčila by o tom, že důvody omezení svéprávnosti u žalobce vznikly až po 17. 6. 2015. U žalobce jde o stav, který má základ již v jeho předčasném narození a s tím spojenými obtížemi (mentální retardace, autismus, slepota). Soud tak má za to, že žalobce nebyl ke dni 17. 6. 2015 způsobilý

k přijetí příspěvků ve celkové výši 176 214 Kč a nebyl schopný s nimi naložit v souladu s podmínkami poskytnutí příspěvku.

84. Žalobce právě ve vztahu k vyplacení příspěvku namítá, že správní orgán I. stupně mu měl ustanovit zvláštního příjemce dávky. Soud přisvědčuje žalobci, že z postupu úřadu práce je nepochybné, že tento měl pochybnosti o tom, zda může v rámci řízení i v návaznosti na vyplacený příspěvek komunikovat přímo s žalobcem.
85. Z výzvy o doložení využití příspěvku ze dne 5. 10. 2015, sp. zn. SZ:11375-15-AB, 15701-15-AB, 15715-15-AB, vyplývá, že tato výzva byla zaslána K. H. (matce žalobce), přičemž tato výzva jméno žalobce vůbec neobsahuje. V uvedené výzvě je dále uvedeno: „*Dne 17. 6. 2015 Vám byly vyplaceny příspěvky na zvl. pomůcku a to: (...) Doklady o pořízení výše uvedených pomůcek měly být doloženy do konce září 2015. Jelikož jste tak doposud neučinila, žádáme Vás o urychlené předložení uvedených dokladů.*“ Následně bylo první rozhodnutí o vzniku přeplatku vydáno již na jméno žalobce a jméno jeho matky se v tomto rozhodnutí neobjevuje. Správní spis také obsahuje nedatovanou poznámku, že pracovnice správního orgánu kontaktovala otce M. H., pana MUDr. D. H. v době (tzn. po začátku roku 2016), kdy matka absolutně přestala komunikovat s řadem práce, pan MUDr. D. H. se snažil s bývalou manželkou spojit a donutit ji vzniklý problém řešit. To se však nezdařilo. MUDr. D. H. požádal o předání jeho telefonního čísla, aby byl kontaktován právním oddělením v případě potřeby.
86. Tento záznam a postup správního orgánu vzbuzuje dojem, že správní orgán I. stupně nezvažoval komunikaci přímo s žalobcem, ale předpokládal komunikaci s jeho rodiči. Otce žalobce pak nekontaktoval za účelem, aby se tento spojil s žalobcem a vzniklý problém řešil, ale aby jej informoval o tom, že matka žalobce přestala s úřadem práce komunikovat.
87. Zároveň soud musí přisvědčit žalovanému, že měl o zdravotním stavu žalobce pouze omezené informace, kdy z předmětného posudku vyplývá jenom to, že žalobce měl lehkou mentální retardaci, autistické rysy a postižení zraku. Posudkový lékař hodnotil pouze otázku, zda se u žadatele o příspěvek nejedná o zdravotní stav vylučující přiznání příspěvku, zejména duševní poruchy, poruchy chování a intelektu s narušením rozpoznávacích a ovládacích schopností, který by bránil využívání pomůcky.
88. S ohledem na účel zákona č. 329/2011 Sb., tj. pomoc osobám zdravotně postiženým a zmírnění sociálních důsledků jejich zdravotního postižení a podpora sociálního začleňování, jakož i s ohledem na závazky plynoucí z Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, má správní orgán také určité povinnosti při posouzení, zda žadatel o příspěvek je procesně způsobilým vystupovat v rámci správního řízení, případně další osobě udělit plnou moc, převzít příspěvek a následně zvláštní pomůcky zakoupit. Správní orgány mají povinnost v rámci správního řízení vynaložit určitou bdělost, zvláště pokud se jedná o řízení o vyplacení příspěvků na pomůcky ve značné výši. Dle názoru soudu tato povinnost správního orgánu vyplývá také z § 20 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb. Ke spuštění § 20 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb. může vést sice také návrh účastníka řízení, může se však jednat i o případy, kdy oprávněná osoba, která není schopna přijmout dávku, zároveň není schopna ani navrhnout, aby jí byl ustanoven zvláštní příjemce příspěvku, který by musel přijmout příspěvek využít ve prospěch oprávněné osoby. Správní orgán měl postupovat s určitou opatrností a při rozhodnutí o

přiznání příspěvků v celkové výši 176 214 ve smyslu § 20 odst. 3 citovaného zvažít, zda je oprávněná osoba schopna přijmout příspěvek a předmětnou pomůcku pořídit.

89. Ve vztahu k ustanovení zvláštního příjemce dávky podle § 20 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb. přitom soud musí konstatovat, že ani Instrukce náměstka pro řízení sekce 4 č. 19/2017, která je součástí správního spisu, neobsahuje žádný postup pro posouzení aplikace § 20 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb. V souvislosti s ust. § 20 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb. je na správních orgánech, aby posoudily a vyhodnotily, zda je na místě žadateli o dávku ustanovit zvláštního příjemce dávky podle § 20 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb. Ustanovení § 20 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb. se zjevně vztahuje na širší okruh případů, než jsou případy omezení svéprávnosti. Osobě s omezenou svéprávností je totiž ustanoven opatrovník, který má povinnosti související se správou jmění. Povinnost krajské pobočky úřadu práce ustanovit zvláštního příjemce dávky však vzniká ve všech případech, kdy oprávněná osoba nebo jiný příjemce dávky nemůže dávku přijímat. Ustanovení § 20 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb. slouží primárně k ochraně účastníka řízení, zároveň však přispívá i k ochraně zájmů státu na řádném využití poskytnutého příspěvku, případně k ochraně zájmů na jeho vrácení.
90. Soud se dále zabýval otázkou, zda může být žalobci uložena povinnost vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku, přestože k přijetí tohoto příspěvku zřejmě nebyl způsobilý.
91. Soud konstatuje, že v případě postupu správního orgánu I. stupně neshledal, že by tento příspěvek poskytl za okolností odporujících dobrým mravům. Správnímu orgánu I. stupně však lze přičíst k tíži nedostatečné až chybějící posouzení ve vztahu k ustanovení zvláštního příjemce podle § 20 odst. 3 zákona 329/2011 Sb. pro vyplacení příspěvků v celkové výši 176 214 Kč. I z tohoto důvodu soud neshledal, že by bylo možné na žalobci za okolností v daném případě spravedlivě vymáhat vrácení příspěvků na zvláštní pomůcky.
92. V první řadě soud musí konstatovat, že mezi stranami nejsou žádné pochybnosti o tom, že příspěvek na zvláštní pomůcky žalobci využila matka žalobce na koupi osobního automobilu. Matka žalobce tuto skutečnost zároveň sama uvedla v rámci řízení o omezení svéprávnosti žalobce. Zároveň nejsou pochybnosti ani o tom, že žalobce neměl povědomí o tom, že mu byly příspěvky na zvláštní pomůcky přiznány a vyplaceny. Žalobce nemohl žádným způsobem ovlivnit nakládání s těmito příspěvky.
93. Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 18. 12. 2018, sp. zn. II. ÚS 3040/16 konstatoval, že *„obecné soudy se ve své rozhodovací činnosti nemohou omezit na pouhý mechanický výklad a aplikaci podústavního práva, aniž by zároveň nedomýšlely praktické dopady jimi přijatého výkladu právní normy, který nesmí vést k iracionálním či dokonce absurdním důsledkům. Úkolem obecných soudů bylo naopak nalézt rozumné a spravedlivé řešení ve specifické situaci stěžovatele, a to pomocí ústavně konformního výkladu a aplikace § 229 odst. 1 písm. c) o. s. ř. tak, aby byl zachován účel (legitimní cíl), k jehož naplnění má předmětné ustanovení směřovat. Tímto účelem je ochrana práv osob stížených duševní poruchou, resp. napravení vady řízení spočívající v neposkytnutí dostatečné ochrany osobě, která v řízení není schopna jednat samostatně (v tomto případě se jedná o právo na přístup k soudu a na spravedlivý proces a také právo vlastnické). Tuto povinnost však obecné soudy ve stěžovatelově věci nesplnily.“* V tomto nálezu Ústavní soud dále odkázal na náleze ze dne 20. 8. 2014, sp. zn. I. ÚS 173/13, v němž Ústavní soud dovodil pozitivní závazek státu zajistit práva osob stížených duševní poruchou též prostřednictvím přijetí vhodné (dostatečné) právní

úpravy zajišťující ochranu práv těchto osob. Ústavní soud k tomu v nálezu sp. zn. II. ÚS 3040/16 konstatoval, že „[t]ento závazek se jistě promítá také do úpravy procesních pravidel a osobě stížené duševní poruchou je třeba také zajistit účinný přístup ke spravedlnosti (čl. 13 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením).“

94. Je úkolem soudce v podmínkách materiálního právního státu nalézt řešení, které by zajišťovalo maximální realizaci základních práv účastníků sporu, a není-li to možné, rozhodnout v souladu s obecnou ideou spravedlnosti, resp. dle obecného přirozenoprávního principu (nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 8. 2010, sp. zn. II. ÚS 3168/09). Jak konstatoval Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 21. 10. 2008, sp. zn. IV. ÚS 1735/07, přílišný formalismus při výkladu právních norem vedoucí k extrémně nespravedlivému závěru znamená porušení základních práv.
95. Soud tak shledal, že stanovení povinnosti vrátit příspěvek žalobci by nepředstavovalo rozumné a spravedlivé řešení. Přihlédl především k okolnostem případu žalobce, kdy ze strany správního orgánu nedošlo k dostatečnému posouzení, zda by bylo na místě žalobci ustanovit zvláštního příjemce dávky podle § 20 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb., přičemž žalobce zjevně nebyl procesně způsobilý k přijetí příspěvků v celkové výši 176 214 Kč. Zároveň je v případě žalobce nesporné, že částka jemu přiznána byla následně jeho matkou využita ke koupi osobního automobilu, přičemž žalobce si ani neuvědomoval, že mu nějaký příspěvek měl být přiznán. Řízení o žádosti o poskytnutí příspěvku bylo zahájeno v době nezletilosti žalobce, zastupovala ho matka jako zákonná zástupkyně. Zároveň žalobce v době své nezletilosti udělil matce plnou moc k zastupování v tomto řízení, na základě které pak správní orgán s matkou jednal i po nabytí zletilosti žalobce, to vše za situace, kdy diagnózy žalobce v posudku nasvědčovaly možnosti omezené svéprávnosti žalobce (mentální retardace, autismus, slepota). Se samotným žalobcem správní orgán nejednal, ani když matka po vyplacení příspěvku přestala komunikovat, správní orgán automaticky v době zletilosti žalobce kontaktoval jeho otce, přitom ani v této době neměl žádné informace o omezení svéprávnosti žalobce soudem. Zdravotně postižené osoby mají právo, aby stát postupoval v jejich záležitostech s respektem k ochraně jejich práv. V projednávaném případě by postup ustanovení zvláštního příjemce ochránil zájmy samotného žalobce i zájmy státu, aby nedocházelo ke zneužívání poskytnutých příspěvků. Za těchto okolností soud shledal, že po žalobci nelze požadovat vrácení příspěvku na zvláštní pomůcku, k jehož přijetí a využití v souladu s požadavky správního orgánu nebyl nikdy způsobilý, zároveň lze mít důvodné pochybnosti o tom, zda byla vyplacená finanční částka vůbec kdy v dispozici žalobce. Jiný závěr by soud považoval za vedoucí k extrémně nespravedlivému závěru, neboť jako jediný subjekt ve vzniklém sporu žádným způsobem nepochybil a na vzniklé situaci nenese sebemenší zavinění.
96. Soud neopomněl ani vyjádření žalovaného, že podle doslovného znění § 12 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb. lze povinnost vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku uložit jen oprávněné osobě. Dle názoru soudu je však jediný možný výklad takový, že tuto povinnost podle § 12 citovaného zákona lze analogicky uložit i zvláštnímu příjemci. Pokud by z důvodu omezené svéprávnosti oprávněné zdravotně postižené osoby byl ustanoven zvláštní příjemce této dávky podle § 20, kterému by příspěvek byl vyplacen, a tento zvláštní příjemce byl povinen s příspěvkem naložit ve prospěch oprávněné osoby, nedával by žádný smysl postup správního orgánu, který by uložil povinnost uhradit

tento příspěvek oprávněné osobě, které příspěvek vyplacený nebyl, když ani sama nebyla způsobilá příspěvek na určený účel použít.

97. Soudu je známo, že nyní je ve vládě projednáván materiál č. 575/24 - návrh zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti správy daní a působnosti Celní správy České republiky, který řeší jak úpravu prekluzivních lhůt, tak bližší specifikaci podmínek ustanovení zvláštního příjemce dávky podle zákona č. 329/2011 Sb. Dle důvodové zprávy k bodu 3 materiálu (§ 12 odst. 5): „Podle ustanovení § 12 odst. 1 tohoto zákona je v první větě stanovena povinnost vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku pouze „oprávněné osobě“. V praxi jsou pak nevyhnutelné přeplatky nezletilců (velmi často se vyskytuje u vozidel), když rozhodnutím je jim jako oprávněným osobám povinnost vrátit přeplatek stanovena. Úřad práce taková rozhodnutí již v současnosti předává celnímu úřadu k vymáhání, nicméně jsou vráceny zpět k důvodu toho, že je nelze po nezletilých vymáhat. Je tak nutné v zákoně stanovit, aby za přeplatek byl odpovědný také příjemce příspěvku, který příspěvek obdržel (viz ustanovení § 19 tohoto zákona) a nakládal s ním.“ (ODok Portál - VeKLEP - Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti správy daní a působnosti Celní správy České republiky)
98. Soud má za to, že i tato navrhovaná právní úprava s důvodovou zprávou popisující aktuální problémy při vymáhání příspěvku na zvláštní pomůcku nasvědčuje správnosti závěrů soudu, když situace osob s omezenou způsobilostí lze problematice nezletilců v pozici oprávněných osob připodobnit.
99. Soud tak ze všech shora uvedených důvodů shledal žalobu důvodnou, a proto napadená rozhodnutí dle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil. Podle § 78 odst. 3 s. ř. s. pak zrušuje-li soud rozhodnutí, podle okolností může zrušit i rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které mu předcházelo. Jelikož se důvody, pro které soud ruší rozhodnutí žalovaného, bez zbytku vztahují i na prvoinstanční rozhodnutí, přistoupil soud podle § 78 odst. 3 s. ř. s. též ke zrušení rozhodnutí správního orgánu I. stupně, která rozhodnutí žalovaného předcházela. V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.) a vyjde z toho, že žalobci nelze uložit povinnost vrátit příspěvek na pomůcky ve výši 49 704 Kč (sp. zn. 11375-15-AB), elektronická komunikační pomůcka pro nevidomé a hluchoslepé ve výši 28 706 Kč (sp. zn. 15701-15-AB) a digitální čtecí přístroj pro nevidomé s hlasovým výstupem ve výši 97 804 Kč (sp. zn. 15715-15-AB).
100. Ohledně důkazů navrhovaných žalobcem soud konstatuje, že jsou součástí správního spisu, proto jimi soud nedokazoval při jednání. Rozhodnutí zdejšího soudu jsou pak soudu známy z úřední činnosti, s ohledem na skutečnost, že šlo o spory mezi týmiž účastníky, jsou známy i žalovanému, případně nejsou pro závěry soudu podstatné (např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 5. 8. 2020, č. j. 10 Af 13/2019-46). Vyjádření matky ze dne 20. 12. 2023 soud zohlednil při rozhodnutí o osvobození žalobce od soudních poplatků a pro ustanovení opatrovníka, tento důkaz nebyl stěžejní pro rozhodnutí ve věci, stejně jako výpisy z účtu a uznání dluhu. Pro závěry soudu nebylo pak podstatné ani usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 22. 2. 2024, č. j. 0 P 168/2020-719, 38 P a Nc 125/2023, podle kterého byl zvláštním opatrovníkem pro správu jmění žalobce jmenován jeho bratr.
101. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci samé úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobcem v daném řízení

představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za 3 úkony právní služby po 1 000 Kč, tedy celkem 3 000 Kč (§ 7 bod 3, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, tj. převzetí zastoupení, písemné podání k soudu, podání repliky) a náhradu hotových výdajů po 300 Kč za jeden úkon, celkem 900 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Celková výše nákladů řízení tedy činí částku 3 900 Kč a 21% DPH ve výši 819 Kč, tedy celkem 4 719 Kč. Soud pro úplnost dodává, že žalobou sice byla napadena tři rozhodnutí žalovaného, avšak žalobní argumentace proti jednotlivým rozhodnutím byla zcela totožná, proto nepřiznal náklady právního zastoupení za každé rozhodnutí zvlášť.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 29. srpna 2024

JUDr. Lenka Loudová v. r.

samosoudkyně